

Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija

Zavod za
školstvo

ISTRAŽIVANJE O ULOZI ZAŠTITARA U OBRAZOVNO-VASPIITNIM USTANOVAMA

Istraživanje o ulozi zaštitara u obrazovno-vaspitnim ustanovama

U poslednjih nekoliko godina, sigurnost u školama postala je jedan od ključnih izazova s kojima se obrazovne ustanove u Crnoj Gori suočavaju. Sve učestaliji slučajevi vršnjačkog nasilja, vandalizma i drugih oblika narušavanja bezbjednog školskog okruženja zahtevaju primjenu dodatnih mjera zaštite i prevencije. U tom kontekstu, angažovanje zaštitara u školama postalo je jedna od preporučenih praksi, s ciljem povećanja sigurnosti učenika, zaposlenih i imovine škole. Zaštitari u školama imaju značajnu ulogu u sprečavanju i pravovremenom reagovanju na nasilne i vandalske incidente. Njihova prisutnost može delovati preventivno, smanjujući mogućnost pojave neprihvatljivih ponašanja, a u slučaju incidenta omogućiti brzu intervenciju i koordinaciju sa nadležnim institucijama. Međutim, opravdanost angažovanja zaštitara i efikasnost njihovog rada često su predmet različitih mišljenja i debata, što ukazuje na potrebu detaljnijeg istraživanja ovog segmenta.

Cilj ovog istraživanja je da se kroz anketu među direktorima škola u Crnoj Gori sagledaju stavovi i iskustva u vezi sa ulogom zaštitara u sprečavanju vršnjačkog nasilja i vandalizma. Rezultati će doprineti boljem razumevanju značaja zaštitara u školskom okruženju, identifikaciji izazova sa kojima se suočavaju, kao i mogućnostima za unapređenje njihove uloge u cilju stvaranja sigurnijeg i prijatnijeg okruženja za učenike i zaposlene.

Uzorak istraživanja su predstavljali svi direktori osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori. Na anketu je odgovorilo 126 direktora, što predstavlja 59% od ukupnog broja direktora. Od tog broja, po tipu škola, odgovorilo je 32 od 51 direktora srednjih škola, što procentualno predstavlja 63%. Procenat zastupljenosti direktora osnovnih škola je 58%. Sa skoro 60% ukupnog odziva, istraživanje ima dovoljnu reprezentativnost da se nalazi mogu generalizovati na sve škole u CG. Kada se vidi iz kojih mjesta su bili direktori, onda se može sa sigurnošću zaključiti da su zastupljeni predstavnici škola iz centralne, južne i sjeverne regije što daje dovoljnu reprezentativnost uzorka i po ovom kriterijumu.

Metod istraživanja

Anketnim upitnikom ispitani su direktori osnovnih i srednjih škola. Anketiranje je obavljeno u period od 1. do 4. oktobra 2025. godine. Prikupljeni podaci obrađeni su forms upitnikom. Prilikom obrade podataka utvrđivani su: frekvencija (f) i procenat (%).

Rezultati istraživanja

Da li je prošle školske godine u vašoj školi bio angažovan zaštitar?

Ako pogledamo podatak da je 78 škola imalo angažovanog zaštitara, a 48 škola nije, to znači, od broja direktora koji su popunili upitnik, da je 62% škola imalo zaštitara (78/126), a 38% škola nije imalo zaštitara (48/126). Ipak, značajan broj škola (skoro 40%) i dalje funkcioniše bez zaštitara, što može ukazivati na različite uslove – npr. veličinu škole, lokaciju (urbana/ruralna sredina), finansijske mogućnosti ili procjenu nivoa rizika.

Koje su primarne dužnosti zaštitara u vašoj školi?

Tip odgovora	Frekvencija
Kontrola ulaza objekta	69
Sprečavanje nasilničkog ponašanja među učenicima	74
Sprečavanje vandalizma i oštećenja imovine	62
Nadgledanje školskog dvorišta i zajedničkih prostora	68

Komentar:

Rezultati pokazuju da su primarne dužnosti zaštitara u školi uglavnom raspoređene između četiri ključne aktivnosti:

- **Sprečavanje nasilničkog ponašanja među učenicima** (74) je najzastupljenija dužnost, što naglašava fokus na sigurnost učenika i prevenciju konflikata.
- **Kontrola ulaza objekta** (69) i **nadgledanje školskog dvorišta i zajedničkih prostora** (68) također su visoko rangirane, što pokazuje da zaštitari imaju značajnu ulogu u fizičkoj sigurnosti i nadzoru prostora.
- **Sprečavanje vandalizma i oštećenja imovine** (62) je nešto manje često navedeno, ali i dalje značajno, što ukazuje da zaštitari doprinose očuvanju školskih resursa.

Sve četiri dužnosti su blisko zastupljene, što sugerise da zaštitari imaju **sveobuhvatnu ulogu** u održavanju reda, sigurnosti i zaštiti imovine.

Zaključak:

Može se zaključiti da zaštitari u školi imaju multifunkcionalnu ulogu koja uključuje **prevenciju nasilja, nadzor prostora, kontrolu ulaza i zaštitu imovine**. Njihov rad je ključan za sigurnost učenika i očuvanje školskog okruženja, a raspodjela dužnosti pokazuje da se njihova efikasnost zavisí od kombinacije različitih zadataka, ne samo od jedne specifične funkcije

Na osnovu ovih podataka mogli bismo remizirati odgovore direktora:

1. **Nadzor i kontrola pristupa**
 - o Praćenje i kontrola ko ulazi i izlazi iz školskog objekta.
 - o Nadgledanje ulaza, školskog platoa i dvorišta.
 - o Sprečavanje ulaska neovlašćenih osoba u školu.
2. **Obilazak i nadgledanje školskog prostora**
 - o Redovni obilasci školskog dvorišta, hodnika i zajedničkih prostorija.
 - o Sprečavanje vandalizma i nasilničkog ponašanja svojom pojavom i prisustvom.
3. **Prevencija i reagovanje na incidente**
 - o Prevencija nasilja i sukoba kroz prisustvo i nadzor.
 - o U kriznim situacijama (požar, povreda, pretnja) pružanje pomoći i hitna reakcija.
 - o Ukoliko dođe do sukoba među učenicima, zaštitar interveniše samo ako je ugrožen život ili bezbednost, a u ostalim slučajevima obaveštava dežurnog nastavnika ili nadležne osobe.
4. **Podrška školskom osoblju**
 - o Pomoć tehničkom osoblju u sitnim poslovima (npr. prenošenje stvari).
 - o Saradnja sa nastavnicima, pedagogom, psihologom i ostalim službama škole.
5. **Doprinos osećaju sigurnosti**
 - o Svojom uniformom i prisustvom doprinosi stvaranju sigurnije atmosfere za učenike i zaposlene.

Ako imate dodatni komentar na prethodno pitanje, molimo vas da ga napišete:

Na osnovu izjašnjavanja direktora o primarnim dužnostima zaštitara u školi, može se izvesti sledeći sveobuhvatni zaključak:

Direktori škola u Crnoj Gori prepoznaju višestruku i kompleksnu ulogu školskog zaštitara, pri čemu najviše naglašavaju njegovu funkciju u prevenciji nasilja među učenicima (72 odgovora), zatim u kontroli pristupa školi (67), kao i u nadgledanju zajedničkih prostora i dvorišta (65), te zaštiti imovine škole od vandalizma (60).

Ovo pokazuje da zaštitar nije shvaćen samo kao osoba za fizičko obezbjeđenje, već i kao bitan dio školskog bezbjednosnog sistema, koji:

- ima preventivnu ulogu u radu sa djecom,
- treba da bude stalno prisutan i vidljiv u prostoru škole,
- da ima jasne nadležnosti u slučajevima sukoba, nasilja i neovlašćenih ulazaka.

Direktori takođe očekuju proaktivnog, profesionalnog i obučenog zaštitara, koji poznaje školsku sredinu i ima razvijene komunikacione i interpersonalne vještine.

Isto tako, fizička prisutnost i autoritet zaštitara se smatraju važnim za održavanje discipline i stvaranje osjećaja sigurnosti među učenicima i osobljem.

Koliko su, po vašem mišljenju, zaštitari efikasni u sprečavanju vršnjačkog nasilja?

Tip odgovora	Frekvencija
Veoma efikasni	46
Djelimično efikasni	50
Nedovoljno efikasni	11
Neefikasni	4
Nemam stav	7

Komentar

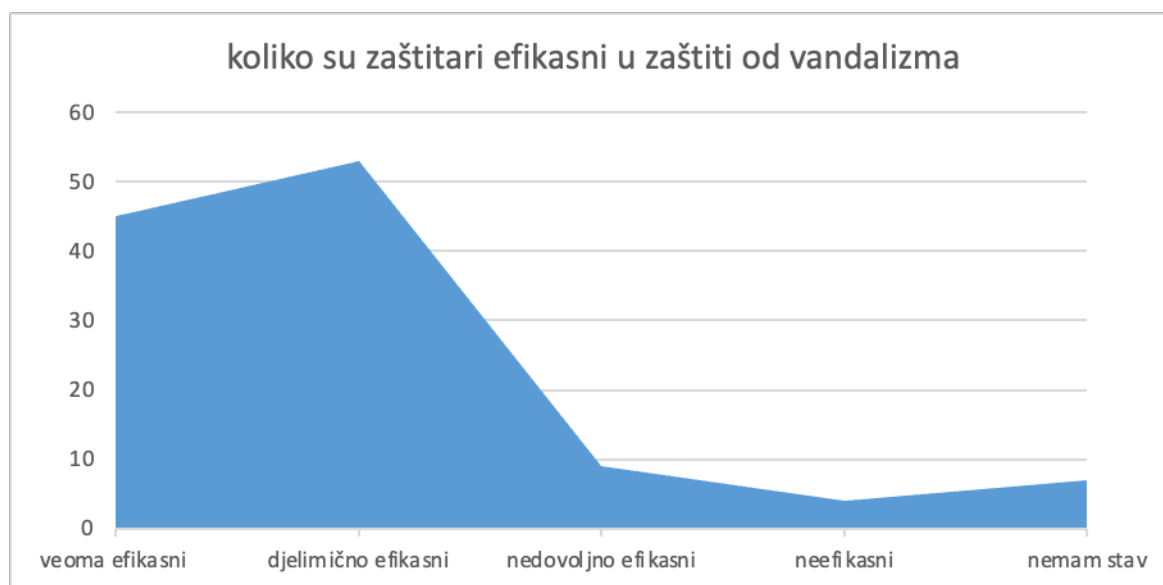
Rezultati pokazuju da većina ispitanika zaštitare doživljava kao **djelimično ili veoma efikasne** u sprečavanju vršnjačkog nasilja (ukupno 96 odgovora od 118). Najviše ih smatra da su djelimično efikasni (50), dok ih 46 smatra veoma efikasnim. Samo mali broj ispitanika procjenjuje da su nedovoljno efikasni (11) ili potpuno neefikasni (4), što ukazuje da negativna percepcija postoji, ali je manje zastupljena. Takođe, 7 ispitanika navodi da nemaju stav, što može značiti da nisu imali direktnog iskustva s radom zaštitara.

Zaključak:

Može se zaključiti da zaštitari imaju važnu ulogu u prevenciji vršnjačkog nasilja i da ih većina ispitanika vidi kao efikasne, iako se češće percipiraju kao djelimično, nego potpuno efikasni. To upućuje na to da postoji prostor za unapređenje njihove uloge – kroz dodatne obuke, bolju saradnju s nastavnicima i učenicima, te veće uključivanje u preventivne aktivnosti, a ne samo u intervenciju.

Koliko su, po vašem mišljenju, zaštitari efikasni u sprečavanju vandalizma?

Tip odgovora	Frekvencija
Veoma efikasni	45
Djelimično efikasni	53
Nedovoljno efikasni	9
Neefikasni	4
Nemam stav	7

Komentar:

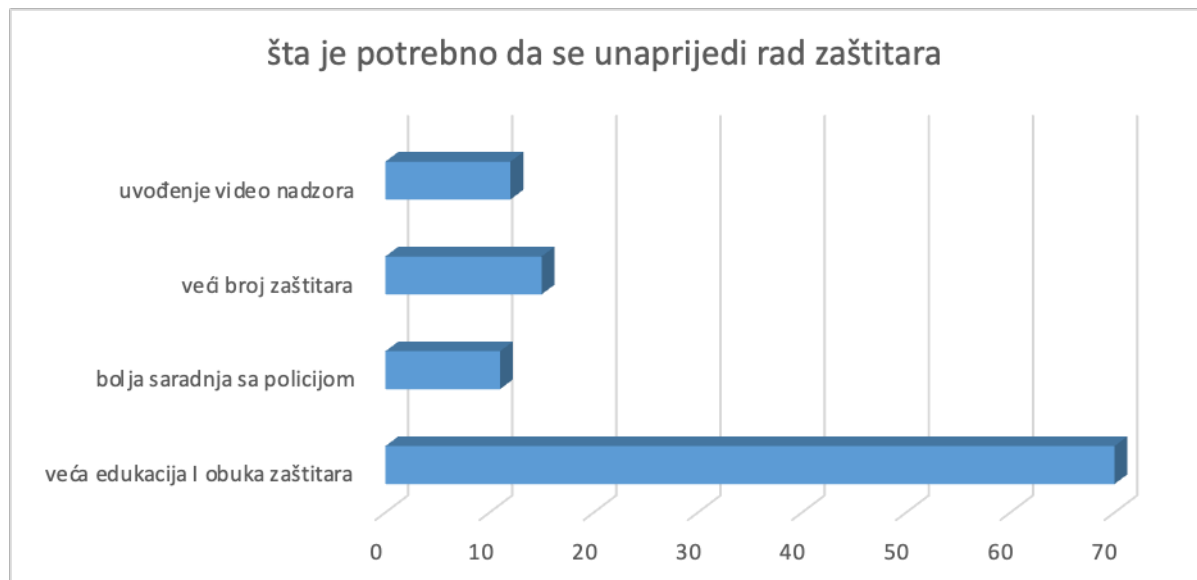
Rezultati pokazuju da većina ispitanika smatra da su zaštitari **djelimično (53)** ili **veoma efikasni (45)** u sprečavanju vandalizma, što čini najveći dio odgovora (98 od ukupno 118). Manji broj ispitanika procjenjuje njihovu ulogu kao nedovoljno efikasnu (9) ili potpuno neefikasnu (4). Kao i u prethodnom pitanju, dio ispitanika (7) nema jasno formiran stav. Time se potvrđuje da negativne percepcije postoje, ali su značajno rjeđe.

Zaključak:

Može se zaključiti da zaštitari imaju vidljiv efekat u sprečavanju vandalizma, ali da ih većina ispitanika vidi više kao **djelimično, nego potpuno efikasne**. To ukazuje da je njihovo prisustvo i rad značajan faktor odvratanja od vandalizma, ali postoji prostor za unapređenje – kroz bolje nadzorne mehanizme, preventivne aktivnosti i saradnju s drugim akterima u školi i zajednici.

Koje dodatne mjere ili resurse smatrate potrebnim za poboljšanje rada zaštitara u vašoj školi?

Tip odgovora	Frekvencija
Veća edukacija i obuka zaštitara	70
Bolja saradnja sa policijom	11
Veći broj zaštitara	15
Uvođenje video nadzora	12

Komentar:

Rezultati pokazuju da direktori najviše vide potrebu za većom edukacijom i obukom zaštitara (70), što ukazuje na važnost stručnog osposobljavanja i profesionalnog pristupa u obavljanju njihovih dužnosti. Ostale mjere – bolja saradnja sa policijom (11), veći broj zaštitara (15) i uvođenje video nadzora (12) – su zastupljene u manjoj mjeri, što sugerira da ispitanici smatraju da dodatni resursi nisu toliko prioritetni koliko kvalitet rada postojećih zaštitara.

Zaključak:

Može se zaključiti da je stručna osposobljenost zaštitara ključna za poboljšanje njihove efikasnosti. Iako su dodatni resursi i saradnja s policijom korisni, najveći potencijal za poboljšanje rada zaštitara leži u kontinuiranoj edukaciji, obuci i profesionalnom razvoju. To implicira da je kvaliteta rada važnija od kvantiteta resursa ili tehničkih mjera nadzora.

Ako imate dodatni komentar na prethodno pitanje, molimo vas da ga navedete:

Glavni zaključci o dodatnim mjerama i zaključcima o radu zaštitara u školama su sledeći:

1. **Kvalitet kadra i profil zaštitara**
 - o Potrebno je angažovati mlađe, emocionalno i intelektualno prilagođene osobe sa pozitivnim osobinama (nenasilni, komunikativni, bez štetnih navika).
 - o Nošenje uniforme može doprinijeti većem autoritetu i ozbiljnosti posla.
2. **Edukacija i stručna obuka**
 - o Neophodno je obezbijediti obuke za rad sa djecom, adolescentima i krizne situacije.
 - o Edukacije treba da obuhvate i prvu pomoć, komunikacijske vještine i nenasilno rješavanje sukoba.
 - o Preporučuje se specijalizovana obuka, npr. u Policijskoj akademiji.
3. **Zakonska regulativa i nadležnosti**
 - o Potrebno je uskladiti zakonske propise i jasno definisati zadatke i odgovornosti zaštitara.
 - o Prijedlog je i omogućavanje video nadzora kao preventivne mere.

4. **Organizacija rada i broj zaštitara**

- o Potreban je dovoljan broj zaštitara u zavisnosti od veličine škole i broja učenika, posebno u srednjim školama i većim školskim objektima.
- o Zaštitari treba da budu aktivno prisutni na mjestima gde su česti incidenti (hodnici, igrališta).

5. **Tehnička sredstva i prevencija**

- o Pojačanje video nadzora u školama, kao dodatna mjera prevencije nasilja.
- o Sprečavanje unošenja zabranjenih predmeta (alkohol, cigarete, oružje).

6. **Saradnja i komunikacija u školskom okruženju**

- o Zaštitari treba da imaju dobru saradnju sa nastavnicima, stručnim službama i roditeljima.
- o Važno je da zaštitari budu i autoritet i prijateljski nastrojeni prema učenicima, kako bi učenici osećali sigurnost, a ne strah.

7. **Negativni utisci i izazovi**

- o Postoje negativna iskustva sa trenutnim angažmanom zaštitara koji nisu efikasni i ne doprinose sigurnosti.
- o Potrebno je precizno definisati zadatke i standarde rada kako bi se poboljšao njihov uticaj i percepcija.

8. **Dodatni faktori**

- o Naglašena je uloga porodice u prevenciji problema i nasilja u školama.
- o U nekim slučajevima, angažovanje policije može biti korisno.

Da li smatrate da bi rad zaštitara bio efikasniji ukoliko bi imali intenzivnu saradnju sa nastavnicima i upravom škole na sprečavanju nasilja?

Tip odgovora	Frekvencija
DA	87
NE	07
Nemam stav	20

Komentar:

Rezultati jasno pokazuju da većina ispitanika (**87 od 114**) smatra da bi rad zaštitara bio efikasniji uz **intenzivnu saradnju sa nastavnicima i upravom škole**. Samo mali broj ispitanika (**7**) misli da to ne bi poboljšalo efikasnost, dok 20 ispitanika nema jasno formiran stav. Ovi podaci ukazuju na to da postoji snažna percepcija kako koordinacija i zajednički pristup između zaštitara i školskog osoblja može značajno unaprijediti prevenciju nasilja.

Zaključak:

Može se zaključiti da je **saradnja između zaštitara, nastavnika i uprave ključni faktor za efikasnost u prevenciji nasilja**. Povećanje komunikacije, koordinacije i zajedničkog djelovanja može doprinijeti boljoj kontroli i smanjenju incidenata nasilničkog ponašanja u školi.

Da li su u vašoj školi zabilježeni incidenti u kojima je reagovao zaštitar?

Tip odgovora	Frekvencija
DA	34
NE	79

Komentar:

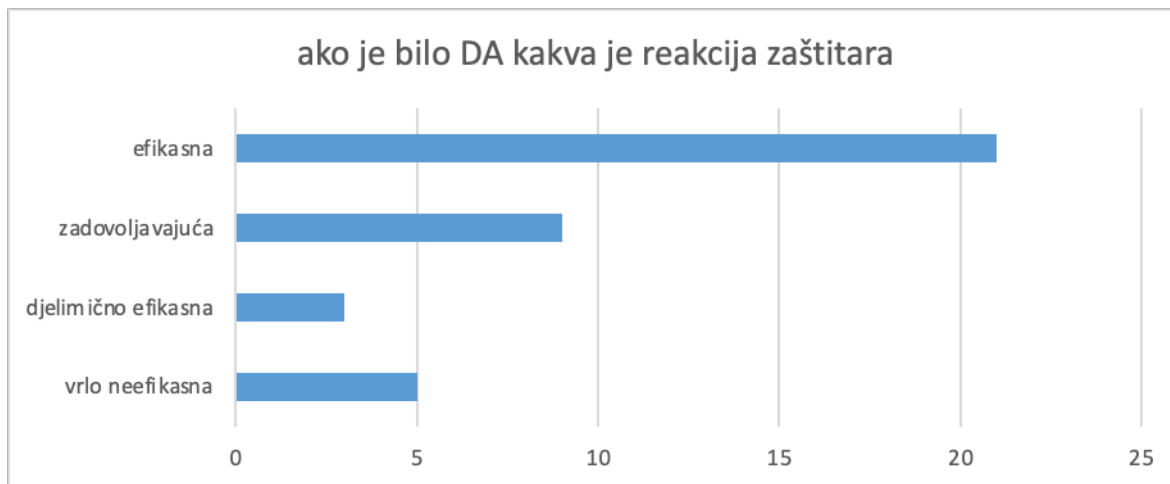
Rezultati pokazuju da većina ispitanika (**79**) navodi da u njihovoj školi **nije zabilježen incident u kojem je reagovao zaštitar**, dok 34 ispitanika potvrđuje da je došlo do takvih situacija. Ovo sugerise da iako zaštitari imaju važnu ulogu u prevenciji i nadzoru, većina njihovih intervencija možda nije bila neophodna ili je njihov prisustvo imalo preventivni efekat, tako da incidenti nisu eskalirali.

Zaključak:

Može se zaključiti da zaštitari u velikom broju škola uglavnom **djeluju preventivno**, jer je broj stvarno zabilježenih incidenata relativno mali. Njihovo prisustvo i nadzor doprinose sigurnosti, čak i kada ne dolazi do direktnih intervencija, što naglašava važnost preventivne funkcije zaštitara.

Ako je odgovor na prethodno pitanje bio "Da", kako ocjenjujete reakciju zaštitara?

Tip odgovora	Frekvencija
Vrlo neefikasna	5
Djelimično efikasna	3
Zadovoljavajuća	9
Vrlo efikasna	21

Komentar:

Među ispitanicima koji su potvrdili da je zaštitar reagovao u nekom incidentu (34 osobe), većina (21) ocjenjuje reakciju kao **vrlo efikasnu**, dok 9 ispitanika smatra da je reakcija **zadovoljavajuća**. Manji broj ispitanika ocjenjuje reakciju kao **djelimično efikasnu** (3) ili **vrlo neefikasnu** (5). Ovi rezultati ukazuju da većina intervencija zaštitara u praksi dovodi do pozitivnog ishoda i da su njihovi postupci percipirani kao učinkoviti u upravljanju incidentima.

Zaključak:

Može se zaključiti da, kada dođe do incidenta, **zaštitari u većini slučajeva efikasno intervenišu**, čime se potvrđuje njihova ključna uloga u očuvanju sigurnosti u školi. Iako postoje pojedinačne situacije u kojima reakcija nije bila zadovoljavajuća, opšti utisak je da njihovo djelovanje doprinosi kontroli i smanjenju nasilničkog ponašanja i drugih incidenata

Koji su najveći izazovi u vezi sa radom zaštitara u školi?

Na osnovu 73 iskaza direktora klasifikovali smo njihove odgovore u sledeće kategorije:

- Nedefinisanost nadležnosti i ograničena ovlašćenja**
 - o Nedostatak jasnih zadataka i granica u radu.
 - o Nemaju zakonska ovlašćenja kao policija, pa su ograničeni u reakcijama.
 - o Ne mogu uvek efikasno intervenisati u sukobima ili nasilju.
- Nedostatak stručne obuke i edukacije**
 - o Zaštitari često nemaju pedagošku ili psihološku obuku za rad sa djecom i mladima.
 - o Nedovoljno znaju kako da prepoznaju i smire konflikte.
 - o Potrebne su specifične obuke za rad u školskom okruženju i sa maloletnicima.
- Komunikacija i saradnja**
 - o Loša koordinacija sa školskim osobljem (nastavnicima, pedagogima, psiholozima).
 - o Nedovoljno definisan protokol kome i kako da prijavljuju incidente.
 - o Ponekad nemaju podršku školskog kolektiva.

4. **Promena osoblja i kontinuitet**
 - o Česta smjena zaštitara iz agencija otežava izgradnju poverenja i kontinuitet u radu.
 - o Nedostatak dugoročne angažovanosti i poznavanja škole i učenika.
5. **Balans između autoriteta i prijateljskog odnosa**
 - o Potreban je pravi odnos sa učenicima, koji nije ni previše strog ni previše opušten.
 - o Izazov je održati autoritet, a pritom biti pristupačan i razumljiv.
6. **Fizička spremnost i adekvatnost kandidata**
 - o Zaštitari moraju biti fizički spremni i sposobni za brzo reagovanje.
 - o Potrebno je da budu odgovorni, profesionalni i upoznati sa školskim pravilima.
7. **Rad u stresnim i kriznim situacijama**
 - o Hitni slučajevi poput požara, evakuacije, prijetnji ili povreda zahtevaju brzo i smireno reagovanje.
 - o Zaštitari moraju zadržati hladnu glavu i dobro procenjivati situacije.
8. **Prevenција nasilja i vandalizma**
 - o Prisutnost zaštitara treba da djeluje preventivno na nasilje i oštećenje imovine.
 - o Potrebno je pravovremeno uočavanje i reagovanje na rizične situacije.
9. **Fizička i prostorna ograničenja škole**
 - o Neke škole, naročito bez dvorišta ili sa velikim prostorom, otežavaju adekvatnu kontrolu.
 - o Problem je praćenje i nadzor svih kritičnih tačaka u školi.
10. **Percepcija učenika i roditelja**
 - o Roditelji i učenici često ne razumiju ili ne prihvataju ulogu zaštitara.
 - o Zaštitari nijesu uvek doživljeni kao autoritet ili podrška.

Na osnovu prikupljenih odgovora direktora, uočava se da je **većina ispitanika** prepoznala određeni **stepen efikasnosti zaštitara** u prevenciji vršnjačkog nasilja:

- **Djelimično efikasni – 49 direktora**
- **Veoma efikasni – 43 direktora**

To znači da **više od 75% ispitanih direktora (92 od 114)** smatra da zaštitari u školama imaju **pozitivan uticaj** na sprečavanje vršnjačkog nasilja, bilo u punoj, bilo u djelimičnoj mjeri.

S druge strane, **relativno mali broj direktora** ih ocenjuje kao:

- **Nedovoljno efikasne – 11**
- **Neefikasne – 4**
- **Nemaju stav – 7**

Ovi odgovori ukazuju na **različita iskustva škola** sa angažmanom zaštitara — što može zavisi od:

- nivoa obučenosti i profesionalnosti angažovanog zaštitara,
- jasnoće njegovih ovlašćenja u školskom kontekstu,
- saradnje sa nastavnim i stručnim osobljem,
- ali i same učestalosti nasilničkog ponašanja u konkretnim školama.

Na osnovu kompletiranog istraživanja, mogu se izvesti **sintetizovani zaključci i preporuke** koji objedinjuju sve rezultate i komentare:

Zaključci:

1. Uloga zaštitara u školama

- o Većina škola u Crnoj Gori (62%) ima angažovanog zaštitara, što ukazuje da je njihovo prisustvo postalo standardna praksa za povećanje sigurnosti.
- o Zaštitari obavljaju **multifunkcionalne dužnosti**: prevencija vršnjačkog nasilja, nadzor prostora i dvorišta, kontrola pristupa, zaštita imovine i podrška školskom osoblju.
- o Njihova prisutnost doprinosi **preventivnoj funkciji**, jer u većini škola incidenti nisu zabilježeni ili su spriječeni pre nego što eskaliraju.

2. Efikasnost u sprečavanju nasilja i vandalizma

- o Većina direktora smatra da su zaštitari djelimično ili veoma efikasni u sprečavanju vršnjačkog nasilja i vandalizma.
- o Kada dođe do incidenta, reakcije zaštitara su u većini slučajeva percipirane kao **vrlo efikasne** ili zadovoljavajuće.
- o Postoji prostor za unapređenje efikasnosti, posebno kroz dodatnu obuku i bolje koordinisanje sa nastavnicima i upravom škole.

3. Potrebni resursi i mjere za unapređenje

- o Direktorima je najvažnija **stručna obuka i edukacija zaštitara**, dok su dodatni resursi poput video nadzora ili većeg broja zaštitara manje prioritetni.
- o Intenzivna saradnja sa nastavnicima i školskom upravom smatra se ključnom za povećanje efikasnosti i prevenciju incidenata.

4. Izazovi u radu zaštitara

- o Nedefinisane nadležnosti i ograničena ovlašćenja, nedostatak stručne obuke, loša koordinacija sa školskim osobljem i nedostatak kontinuiteta u kadru.
- o Potreban je balans između autoriteta i prijateljskog odnosa prema učenicima, fizička spremnost, adekvatno reagovanje u kriznim situacijama i pravilna percepcija od strane učenika i roditelja.

5. Percepcija direktora

- o Više od 75% direktora smatra da zaštitari imaju pozitivan uticaj na prevenciju vršnjačkog nasilja.
- o Ipak, relativno mali broj direktora ih ocjenjuje kao nedovoljno efikasne ili neefikasne, što ukazuje na varijacije u iskustvima zavisno od škole i kvalifikacija zaštitara.

Preporuke

1. Stručna edukacija i obuka

- o Organizovati redovne obuke za rad sa djecom, krizno reagovanje, prvu pomoć, komunikacijske vještine i nenasilno rješavanje sukoba.
- o Razmotriti specijalizovane programe obuke u saradnji sa Policijskom akademijom ili relevantnim stručnim institucijama.

2. Jasna regulativa i nadležnosti

- o Definisati zakonske ovlasti i odgovornosti zaštitara u školama.
- o Uvesti jasne protokole postupanja u incidentnim situacijama i obaveze izvještavanja školskog osoblja.

3. Saradnja sa školskim osobljem

- o Uspostaviti sistem intenzivne koordinacije i komunikacije između zaštitara, nastavnika, pedagoških i psiholoških službi.
- o Redovni sastanci i planiranje preventivnih aktivnosti mogu povećati efikasnost zaštitara.

4. Organizacija rada i prisustvo

- o Prilagoditi broj zaštitara veličini škole, broju učenika i karakteristikama prostora.
- o Fokusirati prisustvo na kritične tačke: hodnike, dvorišta, ulaze i zajedničke prostorije.

5. Prevencija kroz vidljivost i autoritet

- o Održavati stalno prisustvo zaštitara i vidljivost u školi radi preventivnog efekta.
- o Promovisati autoritet, ali i prijateljski pristup prema učenicima, kako bi se stvorilo sigurno i pozitivno okruženje.

6. **Tehnička i preventivna sredstva**
 - o Razmotriti uvođenje video nadzora i kontrolu unošenja zabranjenih predmeta.
7. **Kvalitet kadra i kontinuirani angažman**
 - o Angažovati osobe sa adekvatnim psihofizičkim i komunikacijskim sposobnostima.
 - o Obezbijediti kontinuitet kadra kako bi zaštitari bolje upoznali školsku sredinu i učenike.
8. **Praćenje i evaluacija**
 - o Redovno pratiti učinak zaštitara kroz evidenciju intervencija i percepciju direktora, učenika i roditelja.
 - o Na osnovu rezultata evaluacije planirati dodatne edukacije i prilagoditi organizaciju rada.

**Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija**